

KARBONYLOVÉ SLOUČENINY

Karbonylo vé sloučeniny

Karbonylové sloučeniny
jsou kyslíkaté deriváty
uhlovodíků, které obsahují
karbonylovou skupinu
C=O.

Tyto sloučeniny dělíme na
aldehydy a ketony.

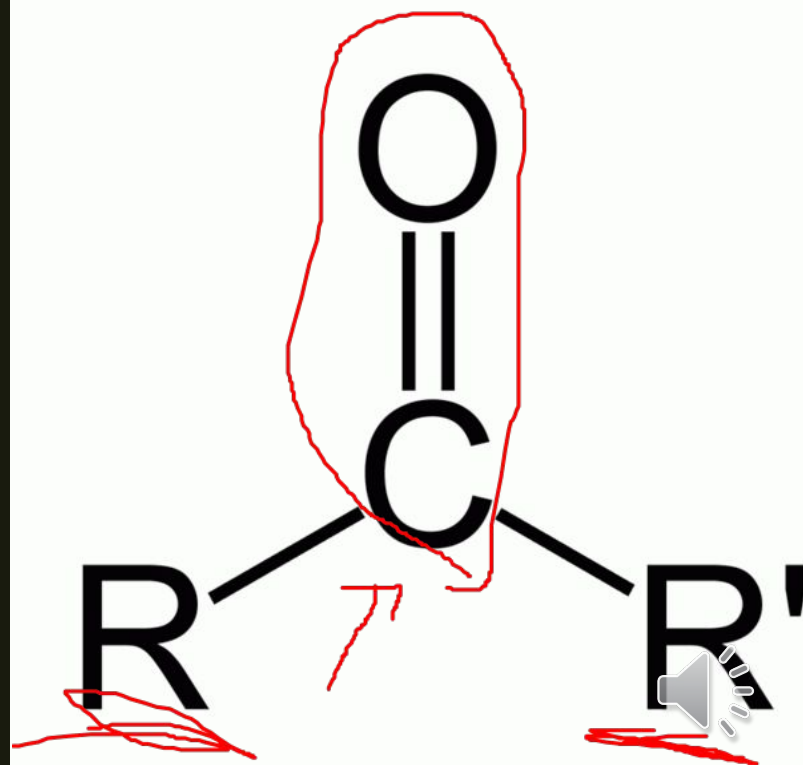
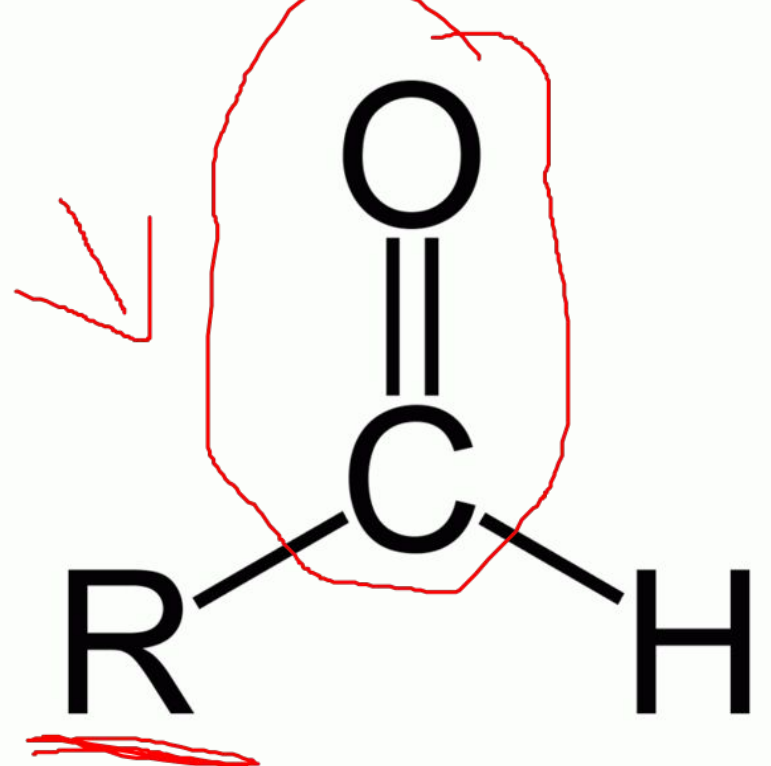
Název se vytvoří z názvu
uhlovodíku
a připojením koncovky **-al**
(aldehyd)
nebo koncovky **-on** (keton).

Aldehydy a ketony

V **aldehydech** je ke karbonylové skupině vázán atom vodíku a **jeden uhlovodíkový zbytek**.

V **ketonech** jsou ke karbonylové skupině vázány **dva uhlovodíkové zbytky**.

přípony -al

HCHO methanal

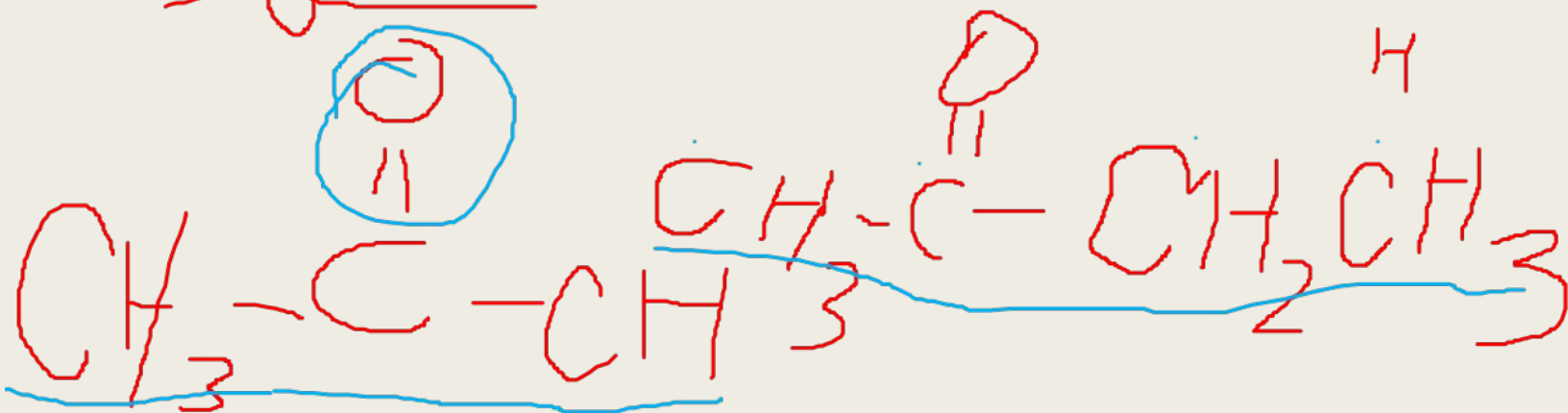
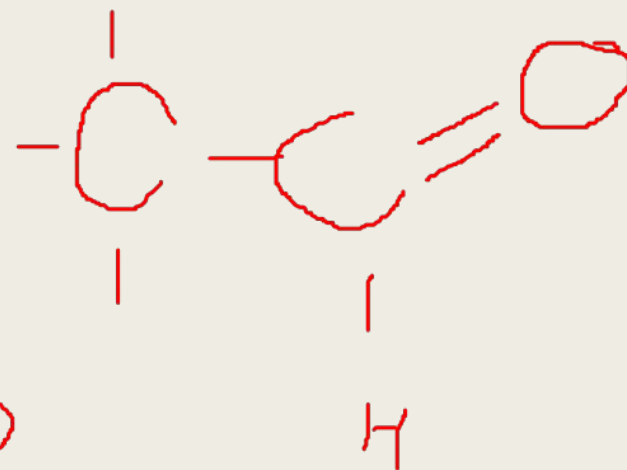
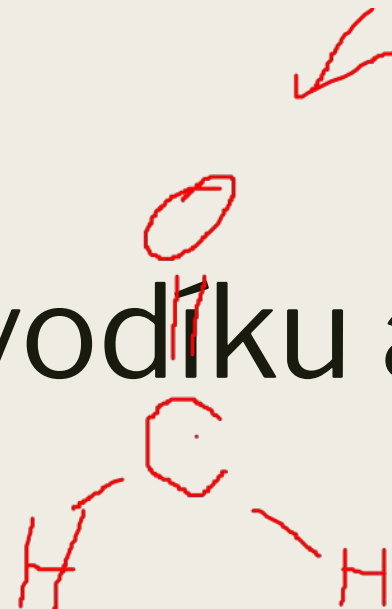
CH_3CHO ethanal

Názvosloví KETONY

Spojením názvu uhlovodíku a přípony -on

CH_3COCH_3 propanon

$\text{CH}_3\text{COCH}_2\text{CH}_3$ butan-2-on

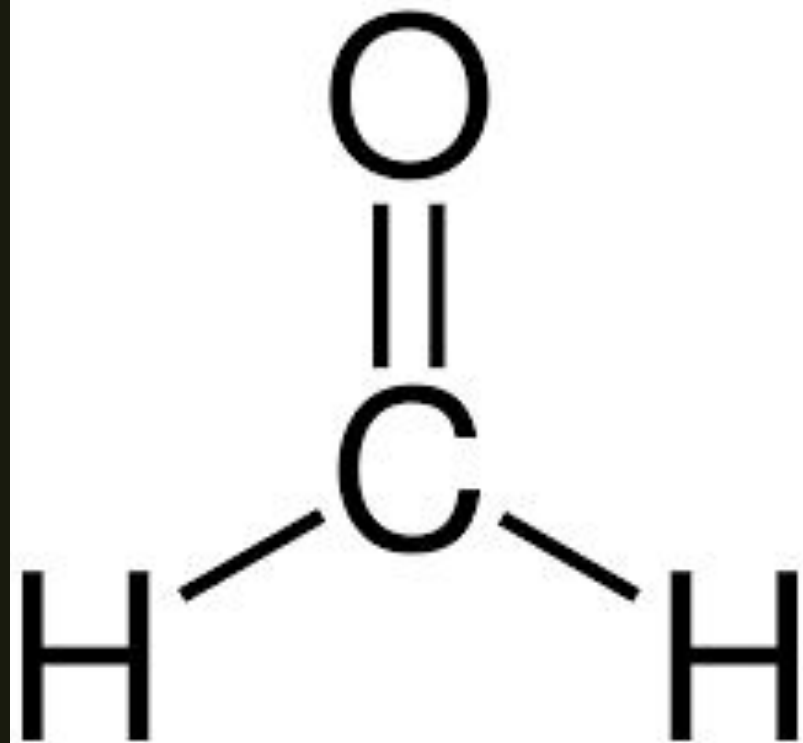

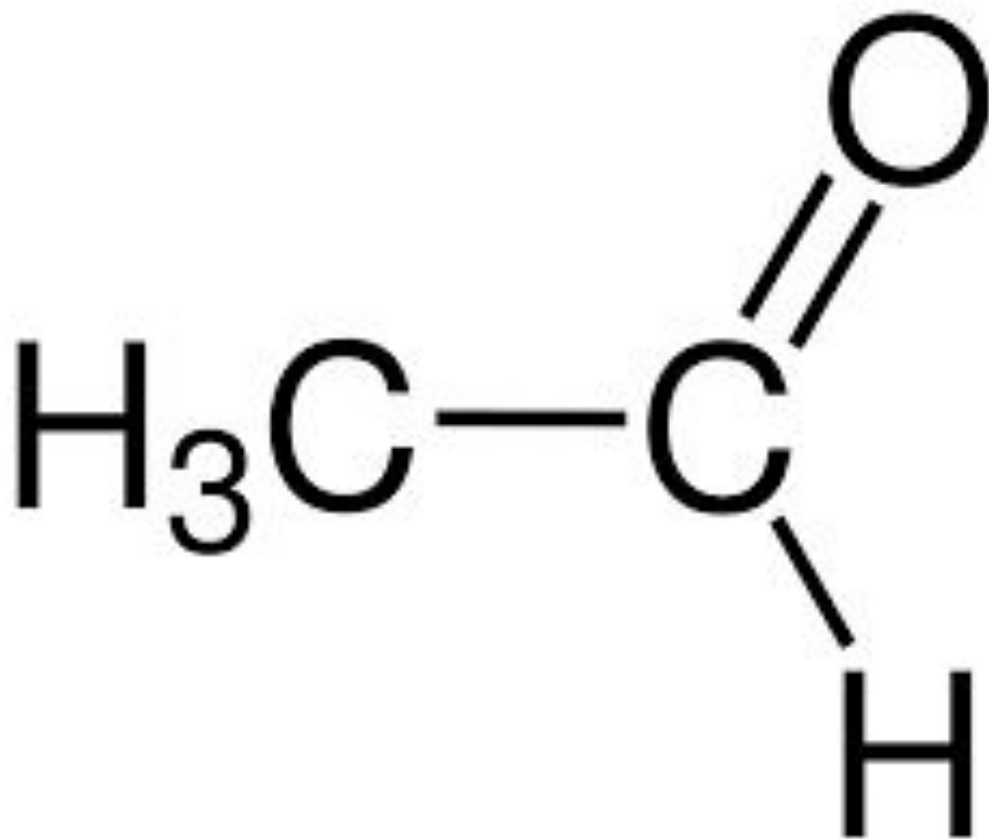
Významné aldehydy

METHANAL = HCHO
(formaldehyd)

bezbarvý, štiplavě páchnoucí,
jedovatý plyn
35 -50 % roztok se prodává jako
formalin

Využití: výroba pryskyřic, plastů,
konzervace, v zemědělství se
používá k dezinfekci půdy a
semen, k dezinfekci povrchů a
sterilizaci

Významné aldehydy

ETHANAL - CH₃CHO
(acetaldehyd)

kapalina štiplavého zápachu

užití: výroba kaučuku, barviv, léčiv,
meziprodukt při výrobě kyseliny octové

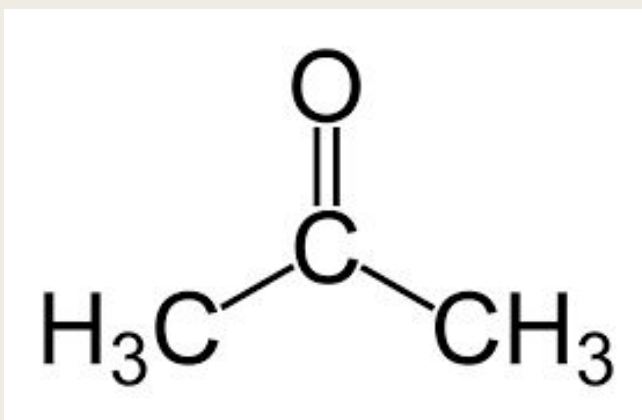

Významné

ketony
Aceton CH_3COCH_3
(aceton)

bezbarvá, těkavá, hořlavá,
jedovatá kapalina
se zápachem
páry jsou se vzduchem výbušné

užití: rozpouštědlo, výroba barviv,
léčiv, plastů,
Výroba polymeru známého jako
plexisklo, výroba odlakovačů

Co je, k čemu se používají, jaké mají vlastnosti? Kontrolní otázky

Formaldehyd

Acetaldehyd

Aceton

Vytvoř vzorce z následujících
názvů: pentanal, hex-3-on,

